

Netværkstræf 2025 i Naturpark Nissum Fjord

Natur- og Nationalparknetværket

I dagene søndag d. 8. og mandag d. 9. september 2025 blev det årlige NNPN-træf afholdt på Skærum Mølle. Den ligger i Naturpark Nissum Fjord, som ligger i Geopark Vestjylland. Den kommende Naturnationalpark Husby Plantage ligger i geoparken.

Altså en tre i én park.

- **Geoparker** er af UNESCO udpeget som særlig unik geologi, der har betydning for regionens historie og livsvilkår (3 geoparker er udpeget i Dk)
- **Natura 2000**, EUprojekt til beskyttelse af natur for at stoppe forringelse af naturens mangfoldighed. (250 N2000-områder i Dk)
- **Nationalparker** er nationalt udpeget bevaringsværdig natur, geologi og kultur forvaltes af bestyrelse udpeget af miljøministeren. (5 nationalparker i Dk)
- **Naturparker** er et kvalitetsstempel for større naturområder, der udvikler natur, friluftsliv og lokal identitet. Kommunalt ofte tværkommunalt udpeget af Friluftsrådet. (18 naturparker i Dk)
- **Naturnationalparker** er særligt beskyttede naturområder. Én er åbnet, i alt 15 er udpeget af miljøministeren. De planlægges og ledes af en af miljøministeren udpeget bestyrelse.

Vi var 15 deltagere fra i alt 13 DN-afdelinger til træffet.

Indkvartering i den gamle Skærum Mølle, der i dag er center for landets folkeuniversiteter, som ikke er knyttet til universiteterne. Ved Skærum Mølle er en nyere bygning tegnet af Per Kirkeby, Et Hus for Sten og Stjerner.

De gamle bygninger gav en fin ramme for både overnatning, spisning og den uformelle sammenkomst. Oplæggene blev holdt i en nyere bygning, Økolariet.

Møllen ligger ved Lille Å. Lige før den løber ud i Store Å, der udløber i Nissum Fjord

En rød tråd gennem træffets oplæg om parkerne var frivillighed. Der er flere end 60 frivillige, tilknyttet Nissum Fjord Netværket.

Programmet for træffet indledtes med frokost i Pejsestuen. Syv af deltagerne var dog kommet dagen før for at have mulighed for at være friske til træffet og for at kunne se nærmere på omgivelserne. (selvbetaling)

Nina Svanborg, der var planlægger og vært på træffet, bød velkommen Sekretariatsleder ved Naturpark Nissum Fjord, Anders Holm indledte med et oplæg om Geopark Vestjylland og

Naturpark Nissum Fjord. En meget smuk og spændende del af den flade, barske vestjyske natur og Vestkysten.

Geopark Vestjylland blev godkendt af UNESCO som Global Geopark d. 15. april 2021 efter 10 års forarbejde. Geoparken strækker sig over 4.759 km². Idet den strækker sig op i Limfjorden og ud i Nordsøen. Geoparken udvikles fra Lemvig, Struer og Holstebro kommuner.

Naturpark Nissum Fjord blev godkendt af Friluftsrådet som naturpark d. 12.12. 2018. den strækker sig over 22.670 ha i Holstebro og Lemvig kommuner. En stor del af området er Natura 2000-certificeret.

Ekskursion i privatbiler i naturparken. Første stop var Bøvlingbjerg Park, et ønsket Gåsecenter.

Herfra mod nord til Bovbjerg Fyr, der ligger tæt på kanten af den 41 meter høje Bovbjergklint. Her er der en fantastisk udsigt over Vesterhavet. Også til de to vindmølleparker, Vesterhav Nord og Thor Havvindmøllepark. De ligger 5-10 km fra kysten.

Lederen af de mange frivillige, den tidligere politichef fortalte inspirerende om natur, geologi og stedets historie.

Fra skrænten er der også udsigt til hele tre små hvide kirker, der ligger tæt ved den stejle skrænt mod havet. Vi fik fortalt, at kirkerne oprindeligt, i middelalderen, er bygget midt i sognet. Erosion af kysten er foregået gennem mange år!

Efter en kop kaffe og en ostebolle i fyrgården, hørte vi om fyrets historie. Det er bygget i 1877 er 26 m højt og har med sine blink ud over havet beskyttet mange skibe mod forlis. Det fungerede frem til 2003.

De mange frivillige, der er engagerede ved fyrtårnet, har restaureret bygningerne, guider turister og holder den populære café i gang.

Turen fortsatte på den smalle tange mellem Vesterhavets kyst og Nissum Fjord. Ved Thorsminde Havn, hvor havet har gennembrudt tangen, gjorde vi holdt og så Thorsminde Naturparkcenter. Langs kysten på Nissum Fjord ligger yderligere 7 mindre havne. De har tidligere haft fiskeri som erhverv. Nu sættes der i højere grad på bæredygtig turisme.

Aftenen på Skærum Mølle indledtes med en god middag. Herefter fortsattes mødet i Økolariet med korte beretninger om naturudvikling i de parker, vi repræsenterer og er engagerede i.

Kort fortalt:

- **Toldne Naturpark** (Hjørring) her er stor folkelig interesse, også for naturudvikling. Guidede månedlige ture. Hjørring.

- **Naturpark Åmosen**, (Kalundborg, Sorø og Holbæk). Lige nu ledelsesudfordringer.
- **Tryllevejlede Å** (Solrød) ønskes som naturpark
- **Møns Klint** (Vordingborg) er udpeget som UNESCO verdensarv. Biosfære.
- **Naturpark Koneåen** (Vejen) Der arbejdes på at *udvikle og få godkendt* naturparken.
- **Naturpark Limfjorden** Der arbejdes af 5 DN og kommuner omkring Limfjorden på at få anerkendt og beskyttet naturen som naturpark. (Aalborg, Struer, Morsø, Jammerbugt, Thisted, Vesthimmerland, Rebild og Mariagerfjord) (?)
- **Naturpark Søndersø (Skive-Salling)** Der arbejdes for en broforbindelse over Fløndersø. Fra Fjord til fjord.
- **Nationalpark Kongernes Nordsjælland.** (Fredensborg, Halsnæs, Hillerød, Gribskov og Helsingør kommuner). Der satses på både beskyttelse og benyttelse. Naturudvikling dels i skovene, Naturstyrelsen og dels hos private lodsejere. Der arbejdes på en større fysisk sammenhæng af parken.
- **Nationalpark Smålandsfarvandet.** (Næstved, Vordingborg, Lolland-Falster, Skælskør og Slagelse). Der arbejdes på at *etablere* en nationalpark. DN, Naturstyrelsen og kommunerne i samarbejde. Landskabet er præget af store godser og strandenge, der afgræsses. Styregruppen ledes af Troels DN, de grønne organisationer, lodsejere og havnene.
- **Naturnationalpark Fussingø** (Randers) er den første NNP, der er blevet etableret. Det går godt, mange besøg og stor interesse. ”Hestepiger” er med i bestyrelsen. Der vises hensyn til bekymringer, bl.a. ved have indgange uden færister. Krondyr fra Dyrehaven nord for København. Hegnene respekteres, de er meget diskrete.
- **Naturnationalpark Gribskov.** (Gribskov og Hillerød). Kommunalbestyrelsen i Gribskov kommune har klaget over hegn på 2,20 m. Planklagenævnet har klagen til behandling. Da det er en national park i Naturstyrelsens skov forventes det, at klagen vil blive afvist. Alle planer er ellers lagt, kun mangler hegningen inden der kan udsættes dyr i NNP Gribskov.
- Debatindlæg: ”Hestepigerne har ikke lært deres heste at færdes i trafik eller natur”.
- **Geopark Sydfynske Øhav** er nyetableret

Valg af aktivgruppe:

Arnold Simonsen (DN Hjørring), Birgit Bjerring (DN Faaborg Midtfyn), Birgitte Benzon Bang (DN Halsnæs), Margit Røgind (DN Syddjurs), Niels Hald (DN Fredensborg), Nina Svanborg (DN Lemvig) og Troels Stilling Stensballe (DN Slagelse), nyvalgt.

Aftenhimlen ville ved 20-tiden være scene for måneformørkelse, Blodmåne. Desværre kom månen så sent til syne i Vestjylland, at måneformørkelsen var næsten overstået.

Efter fortællinger fra de mange parker, var vi inviteret i den tidligere og seneste ejers private villa. Den står som forladt med hall, stuer og møbler. Kaffe, te, øl og en flaske rødvin var stillet frem. Det blev en hyggelig aften med snak, grin og taknemmelighed over at være et så spændende sted og i så godt selskab.

Mandag d. 8. september

Efter morgenmad, madpakkesmøring og pakning var der oplæg i Økolariet om frivillighed, debat i grupper og opsamling. Projektdesigner Kristine Hedegaard Thellesen.

Citater:

- Organisering er vigtig
- "Det er vigtigt, at der er gang i motoren"
- Deltagerstyret deltagelse. (fx 3-part)
- Guideline > Forming, Storming, Performing, Result!
- Bærende frivillige kræfter.
- Gentagelser.
- Hvilke typer? Natur, kultur, kunst.
- Der er 40-67% frivillige i Dk.
- Det er væsentligt at lave netværk og at skabe ånd 😊

Ekskursion til den kommende nationalpark Husby Klitplantage.1100 ha

Et smukt naturområde, der omfatter flere naturpyper. Her er hede, klitter, nåleskove, enkelte små søer og Danmarks vestligste bøgelund. Et stort område er af naturstyrelsen blevet fældet for ca. 10 år siden. Området er nu en åben biotop, der har udviklet sig til et §3-landskab bag klitrækken mod Vestkysten. Her er klitter både langs kysten og indlandsklitter. Området afgræsses af heste. De tilses dagligt af frivillige, hestekompetente personer.

Vi var først oppe på en indlandsklit, Parabelklitten, hvorfra der var et fantastisk udsyn over det store område. Skovrider Poul Ravnsbæk fortalte om NNP-projektet og den særlige historie for området.

Vi kørte til Marens Maw. Navnet kommer af en kommentar om, at den store runde sandbanke lignede konen, Marens runde, gravide mave.

Herfra et smukt udkig over den storslåede område og Vesterhavet som ses bag klitterne. Madpakkespisning.

Her hørte vi, engagerede fortællinger om de frivilliges interesse i og organisering af pleje, beskyttelse, udvikling og forskning, Cityzen Science i den sjældne naturtype, Nordatlandisk klithede.

Grupper for henholdsvis registrering af lavarter, af svampe og af flora. Samarbejde med en forskergruppe med Naturstyrelsen som bindeled. Fundene blev registreret med koordinater, fotodokumenteret og siden valideret af forskerne.

En oplevelse af frivilligt engagement: Lystdrevet, Fordybelse, Læringsrigt og Meningsfyldt.

Glæden ved det frivillige: at være ude i naturen, medejerskab, større viden og at se detaljen.

Et frivilligprojekt på tegnebrættet er optræk at selvsåede contortafyr. En stor frøpulje ligger i jorden. Der planlægges en "Contortabande" bestående af lokale frivillige og af de mange turister, der besøger NNP. *Regenerativ turisme er et begreb, der er i udvikling i flere Nationalparker.*

Efter hjemkomsten samledes vi igen i Økolariet til evaluering af det meget veltilrettelagte og inspirerende træf i Geopark Vestjylland, Nissum naturpark og kommende Naturnationalpark Husby Klitplantage.

Overnatning på Skærum Mølle var rigtig god, hyggelig og meget velegnet og inspirerende.

Vekslen mellem oplæg og ekskursioner var fin. Oplæg om både natur, kultur, geologi, naturudvikling og udfordringer samt om frivillighed var gode og inspirerende. Der var tid til socialt samvær og ovenikøbet i de helt specielle og gode omgivelser.

Tak for et fantastisk dejligt og fagligt inspirerende træf 😊

Vi besluttede, at næste års NNPN-træf kan blive i Naturpark Åmosen.

- Hvem skal kontaktes?
- Friluftsrådet.
- DN i Sorø, Kalundborg og Holbæk kommuner.
- Region Østdanmark,
- Museum Vestsjælland
- Destination Sjælland,
- Naturparkrådet
- Rolf Lehman, DN Sorø sidder i rådet.
- Dorte Rørbeck har lavet udgravninger i området.

Niels og Birgitte skal undersøge muligheder for et træf i september 2026. (Ikke sidste wee. i sep)